

szetes takarmányt biztosítva a vad számára. Az egyetlen lehetséges, célravezető megoldást az erdő- és vadgazdálkodás összehangolása biztosítja, ehhez azonban előfeltétel a nagyvadállomány mennyiségének szabályozása. A szabályozást fajok és területek tekintetében differenciáltan kell végrehajtani, úgy, hogy a jelenlegi nagyvadállomány összességében mintegy a felére csökkenjen. Ebben viszont az államrendészetnek, az erdő- és fajfeldolgozó gazdaságoknak, valamint az erdő- és vadgazdaságoknak kell élenjárni, példát mutatni. Itt legnagyobbak ugyanis viszonylagosan az erdei vadkárók.

A vitában résztvevők véleménye szerint a mezőgazdasági vadkárokhhoz hasonlóan ki kell dolgozni a mennyiségi és a minőségi erdei károk térítésének rendjét is. Mivel a megfelelő szintre csökkentett nagyvadállomány mellett is szükség lesz a mainál sokkal hatékonyabb vadkárelhárításra, a felszólalók javasolták, az intézményes vadkárelhárító kerítésépítés újra való bevezetését, a téli takarmányozás átfogó megoldását. Felvetették, hogy a minisztérium a vadgazdálkodási üzemtervek végrehajtását éppen úgy követelje meg, mint az erdővédelmi, fakitermelési tervek végrehajtását, s a terv nem teljesítését ugyanúgy szankciókkal büntesse, mint a felsorolt erdőgazdasági tervek esetében. Sürgették a felszólalók az üzemterv szerinti gazdálkodás ellenőrzésének megerősítését, s ezen belül az állami erdőrendezőiségek szerepének a növelését.

A bizottság állásfoglalása szerint gyakorlati orientációjú nagyvadgazdálkodási kutatást kell kifejleszteni, vizsgálni kell az élőhelyek természetes vadtartókapacitását, meg kell határozni a tényleges szaporodási együttarthatókat, a reális eredményt adó vadállománybecslési módszereket, a vadkár mérésének célravezető módját, valamint a fajajpolitika — erdőnevelés — vadgazdálkodás kölcsönhatását.

A bizottság kérte az Agrártudományok Osztályát, hogy a vitában elhangzottak figyelembevételével kiegészített anyagot juttassa el a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium illetékes vezetőihez.

A vadászatot szabályozó törvény az NDK-ban a vadállományt a gazdaságos mértékben tartani rendeli és minden gazdálkodót védekezésre kötelez. Egyes helyeken a legérzékenyebben károsít a szarvas, összességében pedig az őz okozza a legnagyobb mértékű kárt. Újabbán a dóm is jelentős károsító. A védekezésről a Neustrelitz-i AEG igazgatója a következőkben számol be.

Rájöttek, hogy túlszaporodott vad és hiányos etetés mellett a technikai védekezés egymagában nem elegendő. Csak a biológiai és a technikai eljárások együttese eredményes. A biológiai védekezésnek legfontosabb pontja a vadállomány kelő mérséklése. Ehhez kedvező vadászati lehetőségekről gondoskodik az Erdőgazdaság és kellő ráhatással — az NDK 30 éves jubileumára tett felajánlásként — elérték, hogy az állományt területükön a szabályosra csökkentsék. Odahatnak, hogy a vadásztársaságok minden év március 15-re pontos vadszámlálást hajtsanak végre. Ennek során megállapították, hogy a szaporulatot a tervek túlzóitán alacsony mértékben veszik számba és javaslatot tettek ennek kiigazítására. Ellenőrzik a vadásztársaságok vadgazdálkodási tevékenységét és ehhez a lehetőséget megfelelő vadlegelők, vadföldek kialakításával meg is teremtik. Gondoskodnak arról, hogy az erdőművelés, fakitermelés során a vad minél kedvezőbb életkörülményekhez juthasson.

A technikai védekezés legfontosabbika változatlanul a kerítés. Szakosított, gépesített munkacsapat látja el ezt a feladatot az erdőgazdaságban. Évente 180 ha-nyi területet kerítenek. A kerítetlen részekben vegyszeresen is védekeznek. Ehhez kenő-

kocsit alakítottak ki, amivel 1977-ben 200 ha-t kezeltek. Újítók újabb megoldásokon dolgoznak. A hántáskárok megelőzésére erdeifenyő esetében csak a kerítés a gazdaságos, lucot, duglászti egyedileg kell védeni. Fenés ellen elegyetlen állományban nem gazdaságos a védekezés, csak egyes, elszórtan elegyített, veszélyeztetett egyedeknél célszerű.

Az eredményes védekezés tekintetében az erdészet és kerület vezetőire rendkívül nagy felelősség hárul. Állandó kapcsolatban kell állniuk a vadásztársaságokkal és tevékenységüket állandóan szemmel kell tartaniok. Az erdőfelügyelőségi megállapítások igazolják az Erdőgazdaság gyakorlatának helyességét.

(SOZIALISTISCHE FORSTWIRTSCHAFT
1978. 11. Ref. Jérôme R.)

KERESZTESI BÉLA és SOLYMOS REZSŐ szerkesztésében az Akadémiai Kiadó gondozásában megjelent az időszerű és növekvő fontosságú fenyőtermesztésről, valamint fenyőfa gazdálkodásról szóló szakkönyv. A gyakorlati szakember, de kiemelten a fenyős gazdaságok szakemberei részéről nagy érdeklődésre tarthat számot ez a kézikönyv.

A fenyőtermesztő és kitermelő, a fenyőt feldolgozó szakemberek véleménye egyaránt az lehet: végre olyan, nemzetközi színvonalú kézikönyv jelent meg, amely a fejlődés eredményét összegezte, segítséget nyújt a gyakorlatban az erdészek, az erdészvezetőnek és az igazgatóknak egyaránt.

A könyv megjelenése bizonyíték, hogy a tudomány és a gyakorlat közös tevékenysége nagymértékben segíti elő a magyar erdőgazdálkodást. Elsősorban mi, a kutatókkal szorosabb kapcsolatot tartó erdőgazdaságok látjuk e könyv megjelenésével, hogy nem volt hiábavaló a közös munkánk. A könyv szerzői, munkaközössége tudományos és gyakorlati tapasztalatuk alapján olyan „egészet” alkottak a fenyőtermesztésről, fenyőgazdálkodásról, amelyet eddig még erdész szakember közösség nem alkotott.

A fatermesztéssel foglalkozó szakember részletes útmutatást kap a fenyőnemesítésről, szaporítóanyag termelésről, a fenyvesek erdősítéséről, a betegségekről és az ellenük való védekezésről. Az erdőnevelési munkák mellett valamennyi fatermesztési részfeladat racionalizálása elengedhetetlen. A könyv rávilágít annak lehetőségére, hogy a gazdálkodó egység által meghatározott „termelési cél” (minőség — mennyiség) birtokában a végrehajtás módszere adott, csak élni kell a lehetőséggel.

Az erdőhasználó szakember megismerheti a korszerű munkaszervezeti formákat, a komplex gépésítés lehetőségét. Megismerkedhetünk a fakitermelésben alkalmazható géprendszerekkel, a gépek műszaki jellemzőivel. Ki kell emelni azt a pozitívumát a könyvnek, hogy a nagy beruházást igénylő típus és munkarendszer mellett sok olyant ajánl, amely a jelenlegi gépállomány és anyagi lehetőségek között ma is gyakorlatba vehető.

A faipari szakember egyrészt betekintést nyerhet az erdőgazdálkodásba, másrészt a fatulajdonosságokkal, fontosabb faipari technológiákkal ismerkedhet.

Függetlenül a közvetlen szakmai érdeklődéstől, kiemelkedő érdeme a könyv szerzőinek, hogy a 11. és 13. fejezetben olyan ökonómiai és fagazdálkodási kérdésekkel foglalkoznak, amely a korszerű gazdálkodás elengedhetetlen követelménye. Pénzügyileg egyik legjelentősebb fafajunk a fenyő, ilyen informáltságra szükségünk van.

A fenyőtermelés gazdaságossági vizsgálata mellett a differenciált fenyőtermesztési eljárások, a fenyőtermelési rendszerek melletti állásfoglalás a könyv pozitívuma. A szerzők helyesen hívják fel a figyelmet arra, hogy nem sablonszerűségről van szó. A meghatározó ipari háttér, és az iparszerűsésre való törekvés nem a biológiai követelmények háttérbe való szorítását jelentik. Hangsúlyozza a könyv, hogy a termelési rendszerek bevezetésének elengedhetetlen feltétele a korszerű vezetési, szervezési, információs rendszer, hírközlési megszervezése.

Meggyőződésem, hogy az ilyen fejlődési eredményeket összegező szakkönyvek elősegítik az erdővel és a fával való gazdálkodásunk fejlődését.

Németh László

Univerzális traktorra szerelhető kétdobos csőrölt fejlesztettek ki Csehszlovákiában. A DNT-4 típusjelű csőrölt rádióval távvezérelhető. Vonóereje 8–40 kN (800–4000 kp), kötésebsége az első rétegnél 0,55 m/sec, a hatodik rétegnél 0,80 m/sec. A kötéldob átmérője 210 mm. A csőrölt kötélbefogadó kapacitása 12,5 mm kötélátmérőnél 180 m, 10 mm kötélátmérőnél pedig 300 m doboként. Az alapgép — univerzális traktor — szükséges motorteljesítménye 45–60 kW (60–80 LE). Legmegfelelőbb típusok a Zetor 6748 és a Zetor 8045. A DNT-4 tartozéka a hegytámaszként leengedhető közelítőpajzs, és az arra szerelhető 1,7 m magas kötélkivezető árbóc. A dobok két rádiókészlettel külön-külön is működtethetők, ami különösen az előhasználati fakitermelésekben előnyös. A két dob lehetővé teszi a visszahúzóköteles közelítési technológiát is. A jól bevált TNP-csőrölt után a korszerűbb DNT is üzembiztos és sokoldalúan használható közelítő felszerelésnek ígérkezik.

(Ref.: Temesi Géza)

Kísérleti nyárfaultetvények növekedésvizsgálatának eredményét ismerteti Kohán István, a zólyomi Erdészeti Kutató Intézet kutatója a szlovákiai „Les” c. erdészeti folyóirat 1977. évi 3. számában. A vizsgálat idején 8–12 éves kísérletek 'I-214' olasz nyár, óriás nyár és holland nyár értékelésére adtak lehetőséget. A nyárasok a Latorca, az Ung, a Tisza, a Vág és a Duna egykori öntésén kialakult, gyengén lúgos, többnyire erősebben kötött réti, réti öntés talajú termőhelyein állnak. A vízháztartási viszonyok általában jók, de a kísérleti területek között szárazabb termőhelyű is van. A teljes talajelőkészítés után véghasználati növőterrel (31–42 m²) — „plantázs”-szerűen — ültetett nyárasok talaját évenként 2–3 alkalommal rendszeresen ápolják a véghasználatukig.

Valamennyi termőhelyen 'I-214' nyár növekedése a legjobb. Magassági növekedésben nem sokkal maradt mögötte az óriás nyár; a holland nyáré viszont már 13–19% -kal kisebb. A vastagsági növekedésben jóval szembevetőbb a különbség az 'I-214' javára. Az Ung folyó melletti optimális nyárfatermőhelyen az óriás nyár és a holland nyár vastagsági növekedése gyakorlatilag azonos, az erősebben kötött, agyagos Tisza-menti termőhelyen azonban a holland nyáré felülmúlja az óriás nyárét. A tágabb telepítési növőter erőteljesebb átlagos mellmagassági növekedést eredményezett, a nagyobb hektáronkénti évi átlagos fatömegnövedéket azonban a jó termőhelyen álló szűkebb növőterű nyáras adta mindegyik klónnál. Az 'I-214' nyár évi átlagos növedéke a leggyengébb (szárazabb, erősen kötött agyagtalajú) termőhelyen is meghaladja a 11 m³-t, a jó nyártermőhelyeken 14–17 m³ között van. Az optimális nyártermőhelyhez képest alacsonynak ítéltető átlagnövedék arra mutat, hogy a véghasználati — tág — növőterrel telepített 'I-214' nyáras még 9–11 éves korában sem használja ki a termőhely potenciálját. Még inkább érvényes ez a megállapítás az óriás nyárra és a holland nyárra, amelyeknek az évi átlagos növedéke az optimális termőhelyű kísérletekben is csupán 10–11 m³. Az erősen kötött termőhelyű, tágabb (36 m²) növőterű kísérletben ez utóbbi két nyárklón évi átlagos növedéke alig fele az 'I-214'-ének.

(Ref.: dr. Tóth B.)